

Ing. Ivan Klinec, Prognostický ústav SAV, Bratislava

Národná stratégia rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku - Stratégia pre 21.storočie

Úvod

Posledné desaťročie dvadsiateho storočia takisto ako i začiatok 21.storočia prebiehalajú v znamení zrýchľujúcich sa civilizačných zmien, ktorých rozsah postupne nadobudol charakter celosvetového civilizačného prechodu. Procesy globalizácie svetovej ekonomiky, prechodu k informačnej spoločnosti a nástupu digitálnej ekonomiky ovplyvňujú vo významnej miere fungovanie ekonomík prakticky všetkých krajín sveta a dopad týchto procesov sa prejavuje na živote väčšiny obyvateľov zeme. Civilizačná transformácia, na ktorú od polovice 60.rokov upozorňovali najmä futurológovia, sa stala na prelome 20. a 21.storočia celosvetovou realitou a zároveň celosvetovým problémom, s ktorým sa musia jednotlivé krajiny vyrovnáť. Ignorovanie celosvetových civilizačných trendov v jednotlivých krajinách je spojené s rastom ekonomickej, politickej a spoločenskej nerovnováhy v týchto krajinách.

Slovensko ako i ostatné postkomunistické krajiny nedokázali v poslednom desaťročí 20.storočia zachytiť nastupujúce civilizačné trendy, následkom čoho sa dostali do neustále sa prehĺbujúcej ekonomickej, politickej a spoločenskej krízy a pokračujúceho prepadu životnej úrovne obyvateľov týchto krajín. Zlyhanie ekonomických reforiem v týchto krajinách bolo zapríčinené v prvom rade ignorovaním celosvetových civilizačných trendov a najmä dopadu moderných informačných technológií na všetky oblasti života spoločnosti. Ekonomická a spoločenská transformácia v postkomunistických krajinách, ktorá mala tieto krajiny vrátiť do hlavného civilizačného prúdu, prehĺbila civilizačnú medzeru týchto krajín za najvyššou časťou sveta. Slovensko ako i ostatné postkomunistické krajiny zmeškali koncom 20.storočia civilizačné rýchlovlaky informačnej spoločnosti, Internetu, digitálnej ekonomiky i elektronického obchodovania, čo sa prejavilo v klesajúcej ekonomickej výkonnosti i

konkurencieschopnosti týchto krajín.

Korene prehĺbujúcej sa ekonomickej, politickej i spoločenskej krízy v postkomunistických krajinách treba hľadať v nesprávnej identifikácii príčin zaostávania týchto krajín za vyspelou časťou sveta a následnej chybnjej realizácii ekonomickej i spoločenskej reformy, ktorá bola koncipovaná tak, že ignorovala celosvetové civilizačné trendy a prebiehajúcu civilizačnú transformáciu zredukovala na transformáciu vlastníckych vzťahov. Zlyhanie ekonomickej reformy v postkomunistických krajinách v posledných rokoch 20.storočia ukazuje potrebu akceptovania prebiehajúcich civilizačných trendov a vytvorenia a realizácie stratégií adaptácie na prebiehajúce civilizačné procesy.

1. Prechod k informačnej spoločnosti ako civilizačná transformácia

Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti je dnes všeobecne považovaný za civilizačnú transformáciu vyvolanú nástupom moderných informačných technológií do všetkých oblastí života spoločnosti. Moderné informačné technológie prešli v posledných dvoch desaťročiach 20.storočia prudkým a akcelerujúcim vývojom a v jeho posledných rokoch sa stali určujúcim faktorom ďalšieho vývoja jednotlivých krajín i svetovej civilizácie ako celku. Rozvoj celosvetovej pavučiny siete Internet spôsobil postupne vznik nových ekonomických a spoločenských štruktúr, ktorých hlavnou charakteristikou sa stala sieťová organizácia, ktorá začala postupne nahradzovať hierarchickú organizáciu, ktorá celé 20.storočie dominovala v organizácii ekonomík a spoločností jednotlivých krajín sveta. Rozvoj Internetu je tesne prepojený s postupujúcou digitalizáciou ekonomických aktivít najmä v najvyspelejších krajinách sveta. Informačná spoločnosť tak začala koncom 20.storočia nadobúdať jasnejšie obrysy a v realite praktického života jednotlivých krajín sa začali presadzovať nové formy organizácie ekonomického a spoločenského života predstavované najmä vytvárajúcimi sa sieťovými štruktúrami. Spolu s postupujúcim rozvojom Internetu začal vznikať nový model ekonomiky, ktorý sa nazýva nová ekonomika a, ktorý sa ukazuje byť funkčným v podmienkach vznikajúcej informačnej spoločnosti a globálnej svetovej ekonomiky.

Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti je treba vnímať ako celosvetovú zmenu

prostredia i pravidiel fungovania ekonomík i spoločností jednotlivých krajín i svetovej civilizácie ako celku. Táto zmena prostredia i pravidiel má svoje základné charakteristiky, ktoré sú dnes určujúce a, ktoré budú vo významnej miere ovplyvňovať životy a osudy jednotlivcov, ekonomík i spoločností jednotlivých krajín i svetovej civilizácie ako celku.

Tieto základné charakteristiky prechodu od industriálnej k informačnej spoločnosti sú nasledovné:

- 1. Základom prechodu od industriálnej k informačnej spoločnosti je prechod na novú technológiu, ktorá určuje charakter, formu a štruktúru novovznikajúcej informačnej spoločnosti / Bell, Toffler, Drucker, Naisbitt, Aburdeneová, Masuda, Kelly, Negroponte /.**
- 2. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti má diskontinuitný charakter. Forma a štruktúra novovznikajúcej informačnej spoločnosti je od základov odlišná od formy a štruktúry spoločnosti informačnej / Drucker, Toffler, Naisbitt, Aburdeneová, Bell, Masuda, Fukuyama, Thurow, Kelly, Negroponte /.**
- 3. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti má vlnový charakter. Zmena spôsobená prechodom na novú technológiu sa šíri formou vlny / Toffler, Maynard, Mehrtensová, Sculley /.**
- 4. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti má charakter globálneho prechodu. Vznikajúca informačná spoločnosť je globálna / Schneider, King, Naisbitt, Toffler, Drucker, Gore, Hendersonová /.**
- 5. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti je zároveň prechodom od uzavretej spoločnosti k otvorenej spoločnosti. Jednotlivé štruktúry a subštruktúry organizácií ekonomík, spoločností a civilizácie sa transformujú v smere premeny uzavretých systémov na systémy otvorené / Soros, Popper, Capra /.**

6. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti je prejavom kreatívnej deštrukcie. V súčasnej dobe má prevahu deštruktívna stránka tohoto prechodu, ktorá je spojená s prudkým nárastom spoločenskej deštrukcie, deštrukcie hodnotových orientácií jednotlivca i spoločnosti a s tým spojený nárast negatívnych javov v spoločnosti / Toffler, Naishitt, Minc, Fukuyama, Huntington, Thurow, Hendersonová /.
7. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti má charakter globálnej krízy súčasnej ľudskej civilizácie. Vytvorenie novej spoločnosti stojí pred ľudstvom ako výzva k prekonaniu narastajúcej krízy všetkých oblastí spoločnosti, čo je zasa výzvou k zmene hodnotových orientácií človeka, spoločnosti i celej civilizácie / Fromm, Steindl-Rast, Capra, Bohm, Fergusonová, Jonas, Schmidheiny, Fukuyama, Hendersonová /.
8. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti je doprevádzaný rozpadom pravidiel fungovania ekonomiky a spoločnosti a fakticky zrušením spoločenskej zmluvy a pravidiel, ktoré boli zaužívané pre industriálnu spoločnosť. Neexistencia nových pravidiel fungovania spoločnosti umožňuje vznik šedých zón, kde dochádza ku kolapsu civilizácie a kde neplatia žiadne pravidlá, žiadne zákony, resp. kde vládne zákon silnejšieho / Minc, Fukuyama, Toffler, Hendersonová, Conaty, Ekins, Douthwaite /.
9. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti je spojený so zmenou systému vytvárania bohatstva a zmenou ekonomického modelu. Nový systém vytvárania bohatstva je založený na informáciach a znalostiach a novým ekonomickým modelom zodpovedajúcim informačnej spoločnosti sa stáva nová ekonomika / Toffler, Masuda, Drucker, Tapscott, Kelly, Thurow /.
10. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti, jeho globálny charakter, rozpad pravidiel fungovania ekonomiky a spoločnosti a nový systém vytvárania bohatstva umožňujú narastajúcu koncentráciu bohatstva v rukách malej skupiny bohatých a

zároveň ekonomicky najsilnejších krajín a zároveň roztváranie príjmových nožníc medzi Severom a Juhom, medzi bohatými a chudobnými / Reich, Rifkin, Goldsmith, Toffler, Naisbitt, Conaty, Hendersonová, Douthwaite /.

11. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti je zároveň prechodom z éry špecializácie do éry integrácie. Jednotlivé časti súčasnej civilizácie ako sú regióny, štáty, ekonomiky, organizácie a ďalšie, sú prepájané do jedného celku celosvetovej globálne vzájomne prepojenej civilizácie. Základom integrácie je vznik globálnej svetovej ekonomiky, svetového trhu, vytvorenie celosvetovej siete informačných superdiaľníc a rozvoj celosvetovej pavučiny siete Internet / Toffler, Naisbitt, Gore, Zelený, Gates, Tapscott, Kelly /.

12. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti má charakter intelektualizácie spoločnosti. Rast intelektu a inteligencie sa prejavuje v transformácii industriálnej ekonomiky na informačnú ekonomiku. Hlavnými vstupmi a výstupmi ekonomiky sa stávajú informácie a znalosti / Drucker, Toffler, Masuda, Porat, Roach, Machlup, Burck, Thurow, Tapscott /.

13. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti je spojený s postupujúcou digitalizáciou ekonomiky a spoločnosti. Motorom ekonomického rozvoja v informačnej spoločnosti sa postupne stáva digitálna ekonomika a elektronické obchodovanie. Rastúci počet ekonomických aktivít sa transformuje do digitálnej podoby a presúva sa do kyberpriestoru / cyberspace /. Presuny bitov začínajú nahradzovať presuny atómov, čiže presun informácií nahradzuje presun hmoty / Kelly, Tapscott, Negroponte, Drucker, Capra, Hendersonová /.

14. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti je spojený so vznikom globálnej dediny - vzájomne prepojeného sveta, v ktorom globálne civilizačné problémy sa stávajú problémami jednotlivých krajín a naopak problémy jednotlivých krajín sa stávajú globálnymi problémami. Neriešenie jednotlivých problémov vedie k narastaniu globálnej krízy celej súčasnej ľudskej civilizácie / McLuhan,

Hendersonová, Capra, Bohm, Goldsmith /.

15. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti je zároveň prechodom od neobmedzeného rastu k trvalo udržateľnému rozvoju. Základom je uvedenie si limitovanosti zdrojov Zeme, prechod k novým vzorcom správania sa človeka a k novým modelom fungovania ekonomiky, čo je spojené s otočením sa civilizácie dovnútra a využívanie vnútorných resp. nových zdrojov ako poznanie alebo informácie / Toffler, Naisbitt, Lovins, Lovinsová, Hawken, Capra, Hendersonová, Meadows, Meadowsová, Randers, Rímsky klub, Schmidheiny /.

16. Prechod od industriálnej k informačnej spoločnosti je spojený so spiritualizáciou všetkých oblastí života človeka, spoločnosti i celej ľudskej civilizácie / Naisbitt, Toffler, Capra, Masuda, Yamaguchi, Fergusonová /.

Základné charakteristiky prechodu od industriálnej k informačnej spoločnosti vytvárajú sociálne rámce transformácie ekonomiky a spoločnosti v jednotlivých krajinách. Proces transformácie ekonomiky a spoločnosti ako proces prechodu od industriálnej k informačnej spoločnosti je procesom adaptácie na novo sa utvárajúce pravidlá fungovania ekonomiky a spoločnosti. Smer tohoto adaptačného procesu možno vyjadriť ako megatrendy, ktoré udávajú cesty a smerovania, ktorými sa budú jednotlivé ekonomiky, spoločnosti i celá civilizácia uberať v prvých desaťročiach 21. storočia.

2. Ekonomická podstata prechodu k informačnej spoločnosti

Zmeny v ekonomike a v spoločnosti, ktoré prebehli v posledných desaťročiach 20. storočia vo vyspelých priemyselných krajinách a následne znamenali celosvetové preusporiadanie svetovej ekonomiky, posun ekonomickej i politickej moci a následné zmeny politickej mapy sveta sú založené na zmene miesta informácií a znalostí v ekonomike a v spoločnosti a na ich zmenenom postavení a funkcii v procese reprodukcie spoločnosti. Táto zmena miesta informácií a znalostí v ekonomike a spoločnosti je spojená s nástupom moderných

informačných technológií a s tým spojeným posunom spoločenských priorít a hodnotových orientácií smerom k informáciám, znalostiam a poznaniu. Táto zmena znamená zmenenú reprodukciu spoločenských a ekonomických štruktúr, ktorej výsledkom je, že súčasná štruktúra ekonomiky a spoločnosti v ekonomicky najvyspelejších krajinách je výrazne odlišná od jej podoby pred nástupom moderných informačných technológií. Základom tejto odlišnosti je preusporiadanie organizácie a štruktúry tak, že **hlavným zdrojom rozvoja ekonomiky i spoločnosti sú informácie a znalosti a tieto sa významne podieľajú na generovaní nových ekonomických a spoločenských štruktúr. Informácie a znalosti zaujali kľúčové postavenie v spoločenskom reprodukčnom procese a v rozhodujúcej miere ovplyvňujú novovznikajúcu štruktúru ekonomiky, spoločnosti i celej civilizácie.** Prechod k k informáciám a znalostiam, ako k hlavnému zdroju rozvoja sa uskutočňuje v nasledovných piatich hlavných smeroch:

1. *Informačná technológia sa stáva hlavnou technológiou ekonomík najvyspelejších krajín sveta umožňujúcou sprístupňovanie a využívanie informácií a znalostí ako hlavného zdroja rozvoja ekonomiky a spoločnosti.* Informačná technológia zabezpečuje taktiež reprodukciu informačných a znalostných zdrojov. Informačná technológia postupne nahrádza industriálnu technológiu, alebo ju pretvára a integruje sa s ňou aj v priemyselných a poľnohospodárskych odvetviach ekonomiky.
2. *Informácie, znalosti a poznanie sa stávajú hlavným zdrojom ekonomického a spoločenského rozvoja.* Ďalší rozvoj jednotlivých ekonomík, takisto ako i globálnej ekonomiky ako celku, je závislý na prechode k informáciám a znalostiam ako hlavnému zdroju rozvoja. Všeobecný a celosvetový nedostatok zdrojov je riešiteľný postupným nahradzovaním klasických energetických, surovinových, ľudských a iných zdrojov zdrojmi informačnými a znalostnými. Celosvetová limitovanosť zdrojov, ktorá sa prejavuje i v globálnej kríze civilizácie najmä v oblasti devastácie životného prostredia takisto vytvára tlak na prechod od zdrojov klasických k zdrojom informačným a znalostným.
3. *Informácie a znalosti sa v moderných ekonomikách stávajú novou a hlavnou formou*

kapitálu. Od polovice 60.rokov sa v najvyspelejších krajinách sveta začali objavovať a stávať prevažujúcimi nové formy kapitálu ako sú napr. informačný kapitál, znalostný kapitál, technologický kapitál, ľudský kapitál, sociálny kapitál a iné. Tento trend ukazuje postupujúci proces kapitalizácie predtým neskapitalizovaných oblastí spoločnosti a kapitálom sa tak stala veda, vzdelanie, tréning, adaptabilita, flexibilita, organizácia, štruktúra alebo technológia. Investície do týchto nových foriem kapitálu prinášajú vo vyspelých ekonomikách mnohonásobne vyššie zisky ako investície do priemyselného alebo finančného kapitálu v krajinách menej rozvinutých

4. ***Informácie sa stali novým výrobným faktorom v modernej ekonomike.*** K tradičným výrobným faktorom pôde, práci a kapitálu tak pribudol faktor nový, a to informácie. Objavenie sa informácií ako nového výrobného faktoru spôsobuje zmenu chápania bohatstva, takisto ako následne zmenu systému jeho vytvárania a s tým spojenú zmenu štruktúry ekonomiky. Nový systém vytvárania bohatstva je potom v modernej ekonomike založený na informáciách a znalostiach. Neustále vytváranie a výmena informácií a znalostí sú potom podmienkou vytvárania bohatstva. Ak neexistuje v ekonomike vytváranie a pohyb informácií a znalostí, nevytvára sa potom ani nové bohatstvo. Tieto skutočnosti vytvárajú požiadavku na vytvorenie informačnej teórie hodnoty, ktorá by objasnila miesto a funkciu informácií a znalostí pri vytváraní hodnoty v moderných ekonomikách.

5. ***Prechod k informáciám ako k novému a hlavnému zdroju rozvoja ekonomiky a spoločnosti, novej forme kapitálu i novému výrobnému faktoru spôsobuje zmenu hodnotových orientácií jednotlivca i spoločnosti,*** čo je obzvlášť významné pri zmene hodnotových orientácií ekonómov i pracovníkov managementu všetkých úrovní. Orientácia na klasické zdroje, klasické formy kapitálu i na klasické výrobné faktory je jednou z príčin zaostávania a nekonkurencieschopnosti mnohých ekonomík, medzi nimi i ekonomík postkomunistických krajín. Hodnotová reorientácia smerom k chápaniu informácií a znalostí ako hlavného zdroja rozvoja ekonomiky i spoločnosti, ako novej a hlavnej formy kapitálu i ako nového výrobného faktoru je jedným z kľúčov k ekonomickej prosperite a konkurencieschopnosti a následne k modernému smerovaniu spoločnosti a jej

správnemu fungovaniu.

3. Národná stratégia rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku

Prechod Slovenska k informačnej spoločnosti by sa mal realizovať prostredníctvom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku. Táto Národná stratégia rozvoja informačnej spoločnosti by mala byť organizovaná okolo dosiahnutia trinástich strategických cieľov, ktoré by mali umožniť zvýšiť výkonnosť slovenskej ekonomiky a nastúpiť prechod slovenskej spoločnosti na novú trajektóriu civilizačného rozvoja teda k informačnej spoločnosti.

Týmito základnými strategickými cieľmi národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti by mali byť:

- **Podpora globálneho myslenia slovenskej spoločnosti.**
- **Podpora zmeny hodnotových orientácií slovenskej spoločnosti.**
- **Marketing globálneho svetového trhu.**
- **Podpora zdrojovej reorientácie slovenskej ekonomiky.**
- **Vytvorenie a ochrana domáceho trhu informačných tovarov a služieb.**
- **Vyprofilovanie informačnej ekonomiky zameranej na produkciu informačných tovarov a služieb, podpora digitalizácie ekonomiky, novej ekonomiky a rozvoja elektronického obchodovania**
- **Vytvorenie moderných informačných infraštruktúrnych sietí.**
- **Participácia na medzinárodných programoch informatizácie a zabezpečenie kompatibility s medzinárodnými informačnými sieťami.**
- **Participácia na globálnej sieti informačných superdial'níc.**
- **Participácia na vznikajúcej globálnej informačnej spoločnosti.**
- **Vytvorenie nových pracovných miest a presun pracovných síl zo sektorov priemyslu a poľnohospodárstva do sektorov informácií a služieb.**
- **Podporné programy informatizácie v oblasti vzdelávania a školstva.**
- **Koordinácia a regulovanie sociálnych vplyvov informatizácie a eliminácia negatívnych ekologických dopadov informačných technológií.**

Tabuľka č.1: Národná stratégia rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku I.

Národná stratégia rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku
Strategické ciele
Podpora globálneho myslenia slovenskej spoločnosti
Podpora zmeny hodnotových orientácií slovenskej spoločnosti
Marketing globálneho svetového trhu
Prechod od politiky konkurencieschopnosti k politike globálnej konkurencieschopnosti
Podpora zdrojovej reorientácie slovenskej ekonomiky
Vytvorenie a ochrana domáceho trhu informačných tovarov a služieb
Vyprofilovanie informačnej ekonomiky zameranej na produkciu informačných tovarov a služieb
Podpora elektronického obchodovania
Podpora digitalizácie slovenskej ekonomiky
Podpora novej ekonomiky
Vytvorenie moderných informačných infraštruktúrnych sietí
Participácia na medzinárodných programoch informatizácie a zabezpečenie kompatibility s medzinárodnými informačnými sieťami
Participácia na globálnej sieti informačných superdiaľnic
Participácia na vytvárajúcej sa globálnej informačnej spoločnosti
Vytváranie nových pracovných miest a presun pracovných síl zo sektorov poľnohospodárstva a priemyslu do sektorov informácií a služieb
Transformácia modelu lacnej pracovnej sily na model drahej pracovnej sily
Podporné programy informatizácie v oblasti vzdelávania a školstva
Podporné programy informatizácie v oblasti kultúry
Koordinácia a regulovanie sociálnych vplyvov a dopadov informatizácie
Vyhodnocovanie a eliminácia negatívnych ekologických dopadov informačných technológií

Tabuľka č.2 : Národná stratégia rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku II.

Národná stratégia rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku
Strategické ciele
Realizácia strategických cieľov
Výsledný pozitívny synergický efekt na ekonomiku a spoločnosť
Čiastkové efekty na ekonomiku a spoločnosť
Rast konkurencieschopnosti až globálna konkurencieschopnosť
Informatizácia ekonomiky a spoločnosti
Rast produktivity
Rast výkonnosti
Rast HDP
Rast životnej úrovne
Rast adaptability pracovných síl
Rast adaptability podnikov
Rast adaptability ekonomiky
Rast adaptability spoločnosti
Reštrukturalizácia a reprofilácia ekonomiky
Vyprofilovanie ekonomiky pre 21.storočie
Vyprofilovanie spoločnosti pre 21.storočie

Podpora globálneho myslenia slovenskej spoločnosti

Podpora globálneho myslenia slovenskej spoločnosti by mala byť prvým strategickým cieľom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku. Globálne myslenie najmä riadiacich pracovníkov je dnes základným predpokladom zabezpečenia chodu ekonomiky a spoločnosti v podmienkach globálnej svetovej ekonomiky a globálneho svetového trhu. Globalizačné procesy prebiehajúce vo svetovej ekonomike sa prejavujú na úrovni jednotlivých krajín deštrukciou ich industriálnych štruktúr a vytváraním nového ekonomického prostredia. Jednotlivé lokálne a regionálne trhy sa menia na globálny svetový trh a konkurencieschopnosť ako hlavné kritérium úspešnosti na svetových trhoch sa mení na kritérium globálnej konkurencieschopnosti. Slovenská spoločnosť je dnes takisto účastníkom svetových globalizačných procesov, ktoré sa v slovenskej ekonomike prejavujú deštrukciou jej industriálnej štruktúry a potrebou jej zmeny tak aby sa zabezpečila kompatibilita so svetovou ekonomikou. Slovenská spoločnosť sa zúčastňuje globalizačných procesov v rámci Svetovej obchodnej organizácie WTO, Svetovej banky WB, Medzinárodného menového fondu IMF, v rámci snáh o integráciu s Európskou úniou alebo tiež v rámci vytvárania stredoeurópskeho voľného trhu CEFTA. Predpokladom úspešnosti slovenskej ekonomiky v rámci svetovej globálnej ekonomiky je zabezpečenie kompatibility so svetovou ekonomikou, transformácia industriálnej na informačnú ekonomiku a zmena filozofie konkurencieschopnosti na filozofiu globálnej konkurencieschopnosti.

Hlavné opatrenia na zabezpečenie dosiahnutia prvého strategického cieľa by mali zahrňovať:

- podporu integračných procesov v rámci Európy i v rámci globálnej svetovej ekonomiky,
- zabezpečenie kompatibility slovenskej ekonomiky s vytvárajúcimi sa integračnými zoskupeniami,
- podporu procesov adaptácie na podmienky globálneho svetového trhu,
- prechod od filozofie konkurencieschopnosti k filozofii globálnej konkurencieschopnosti,
- podporu prístupnosti a využívania svetových znalostných a informačných zdrojov pre potreby slovenskej ekonomiky.

Podpora zmeny hodnotových orientácií slovenskej spoločnosti

Podpora zmeny hodnotových orientácií slovenskej spoločnosti by mala byť druhým strategickým cieľom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku. Zmena hodnotových orientácií jednotlivca, spoločnosti i celej civilizácie je spojená s prechodom na novú trajektóriu civilizačného rozvoja. Nová paradigma myslenia by mala zabezpečiť zmenu dnešnej konzumnej orientácie spoločnosti zameranej na spotrebu materiálnych statkov a drancovanie prírodných zdrojov Zeme na orientáciu zameranú na rast intelektu a inteligencie spoločnosti i jednotlivca spojenú so substitúciou prírodných zdrojov zdrojmi informačnými a znalostnými. Takisto predpokladom úspešnosti na globálnom svetovom trhu je množstvo intelektu a inteligencie obsiahnuté v produktoch. Ekonomiky a spoločnosti produkujúce produkciu nenáročnú na intelekt a inteligenciu budú mať v blízkej budúcnosti stále väčšie ťažkosti realizovať túto produkciu na trhu. Podmienky svetového globálneho trhu tak budú nútiť jednotlivé ekonomiky produkovať intelektuálne a poznatkovo náročnú produkciu. Slovenská ekonomika dnes produkuje zväčša produkciu s nízkym obsahom intelektu a inteligencie a preto má problémy realizovať sa na svetovom trhu. Hodnotová reorientácia slovenskej spoločnosti predpokladá zmenu orientácie z podpory priemyslu a výroby k podpore vedy, vzdelávania, výskumu, poznania a informácií.

Hlavné opatrenia na zabezpečenie realizácie druhého strategického cieľa by mali zahŕňať:

- zmenu orientácie slovenskej ekonomiky z podpory priemyslu a výroby na podporu vedy, výskumu, vzdelanosti a oblasti intelektuálnej, informačnej a poznatkovej produkcie,
- podporu zvýšenia intelektuálnej náročnosti produkcie slovenskej ekonomiky,
- podpora napojenia slovenskej ekonomiky na svetové informačné a poznatkové zdroje,
- zabezpečenie širokého sprístupnenia domácich informačných a poznatkových zdrojov pre potreby obyvateľstva a spoločnosti,
- podpora zvyšovania intelektuálnej náročnosti, poznatkového a informačného zabezpečenia a znalostnej orientácie riadiacej sféry slovenskej ekonomiky.

Marketing globálneho svetového trhu

Tretím strategickým cieľom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku by mal byť marketing globálneho svetového trhu. Vytváranie globálneho svetového trhu je dnes realitou, na ktorej participujú všetky krajiny sveta. Na úrovni

jednotlivých krajín dnes ešte nie sú jasné podmienky svetového globálneho trhu a jednotlivé krajiny majú problémy s preorientáciou svojej produkcie z miestnych lokálnych alebo regionálnych trhov na vytvárajúci sa svetový trh. Hospodárske stratégie vypracované na podmienky miestnych lokálnych alebo regionálnych trhov sa dnes nedajú využiť ako stratégia na globálnom svetovom trhu. Marketing globálneho svetového trhu by mal zabezpečiť identifikáciu podmienok realizácie schopnosti na globálnom svetovom trhu a umožniť tak jednotlivým ekonomikám preorientovať sa na tento trh a byť na ňom úspešnými. Marketing globálneho svetového trhu by mal byť spojený so zmapovaním svetových znalostných a informačných zdrojov pre potreby ich využitia slovenskou ekonomikou.

Hlavné opatrenia na realizáciu tretieho strategického cieľa by mali obsahovať:

- identifikáciu podmienok realizácie schopnosti produkcie na svetovom trhu,
- reorientáciu marketingu z lokálnych trhov na globálny svetový trh,
- identifikáciu potencionálnych znalostných a poznatkových zdrojov pre potreby slovenskej ekonomiky,
- využitie informačných technológií pre potrebu marketingu globálneho svetového trhu,
- využitie informačných a komunikačných sietí pre potreby marketingu globálneho svetového trhu.

Podpora zdrojovej reorientácie slovenskej ekonomiky

Štvrtým strategickým cieľom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku by mala byť podpora zdrojovej reorientácie slovenskej ekonomiky. Nový systém vytvárania bohatstva založený na znalostiach je dnes jednou z hlavných charakteristík prechodu od industriálnej k informačnej spoločnosti. Vyčerpanosť a obmedzenosť tradičných surovinových a energetických zdrojov spôsobila potrebu substitúcie týchto zdrojov zdrojmi znalostnými a poznatkovými. Peter Drucker nazýva vytárajúcu sa spoločnosť aj znalostnou spoločnosťou podľa hlavného zdroja jej rozvoja znalosti. Znalosti sa dnes stali základom úspešnosti jednotlivých vyspelých krajín alebo tiež stáli pri prechode niektorých včera ešte zaostalých krajín medzi vyspelé krajiny. Slovenská ekonomika je dnes orientovaná na využívanie zväčša tradičných surovinových a energetických zdrojov, ktoré by mali byť nahradené zdrojmi informačnými a poznatkovými. Prechod slovenskej ekonomiky na využívanie znalostných a informačných zdrojov je dnes jedným z hlavných predpokladov

zabezpečenia jej globálnej konkurencieschopnosti.

Hlavné opatrenia na realizáciu štvrtého strategického cieľa by mali zahrňovať:

- substitúciu využívania surovinových a energetických zdrojov zdrojmi informačnými a poznatkovými,
- podpora sektorov spoločnosti vytvárajúcich informačné a poznatkové zdroje,
- podpora rozvoja znalostných a informačných centier,
- podpora prepájania znalostných a informačných centier do sietí,
- podpora sprístupnenia a využívania svetových znalostných a informačných zdrojov,
- podpora prechodu slovenskej ekonomiky na poznatkovo náročné a informačné technológie.

Vytvorenie trhu informačných tovarov a služieb

Vytvorenie a ochrana domáceho trhu informačných tovarov a služieb by mala byť piatym strategickým cieľom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku. Informačné tovary a služby tvoria dnes jednu z rozhodujúcich skupín produkcie ekonomík vyspelých priemyselných štátov. V moderných výkonných ekonomikách informácie predstavujú jeden z hlavných vstupov do týchto ekonomík a taktiež jeden z ich hlavných výstupov. Informácie ako predmet tovarovej výroby umožňujú zvyšovanie účinnosti a efektivity ekonomiky, napomáhajú rast jej produktivity a zaručujú jej vysokú konkurencieschopnosť. V menej vyspelých ekonomikách informácie v prevažnej miere nie sú predmetom tovarovej výroby. V slovenskej ekonomike sa informácie stavajú tovarom veľmi pomaly a len s veľkými obtiažami. Informácie v slovenskej ekonomike prúdia po vertikále i horizontále zväčša zdarma, podhodnotené resp. s deformovaným ohodnotením a ocenením. Informácie tiež tvoria vo vyspelých ekonomikách významnú súčasť tovarov a služieb, resp. nadobúdajú formu informačných tovarov a služieb. Od množstva a koncentrácie informácií vo výrobku závisí jeho úspešnosť a realizációschopnosť na trhu. V slovenskej ekonomike sú potrebné informačné tovary a služby zväčša importované z vyspelých priemyselných štátov a nízky obsah a koncentrácia informácií v produkcii slovenskej ekonomiky sú príčinou jej nízkej konkurencieschopnosti na svetových trhoch.

Hlavné opatrenia na realizáciu piateho strategického cieľa by mali obsahovať:

- vytváranie a ochranu vlastného trhu informačných tovarov a služieb,
- vládnu podporu slovenského informačného priemyslu a vládnu participáciu na jeho produkcii,
- zákaz monopolistických praktík v slovenskom informačnom priemysle,
- vládnu podporu domácich malých podnikov zaoberajúcich sa vývojom software a hardware,
- legislatívnymi úpravami a vytvorením legislatívnych podmienok pre možnosti realizácie informácií a informačných produktov ako tovarov.

Vytvorenie informačnej ekonomiky, podpora digitalizácie ekonomických aktivít, novej ekonomiky a elektronického obchodovania

Šiestym strategickým cieľom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku by malo byť vytvorenie informačnej ekonomiky zameranej na produkciu informačných tovarov a služieb. Informačná ekonomika produkujúca informačné tovary a služby je významnou súčasťou ekonomík vyspelých priemyselných štátov sveta. Základ tejto informačnej ekonomiky tvorí informačný sektor, ktorý predstavuje v súčasnosti najsilnejší sektor vyspelých moderných ekonomík. Vyprofilovanie informačného sektoru spôsobilo zmenu klasickej ekonomiky industriálneho typu na modernú ekonomiku informačného typu. Základom tejto zmeny je zmena základných výrobných faktorov. V klasickej industriálnej ekonomike hlavné výrobné faktory predstavovali pôda, práca a kapitál. V modernej ekonomike informačného typu hlavnými výrobnými faktormi sú pôda, práca, kapitál a informácie. Klasická industriálna ekonomika pozostáva z troch sektorov ekonomiky, ktoré predstavujú poľnohospodárstvo, priemysel a služby. Moderná ekonomika informačného typu pozostáva zo štyroch sektorov, ktorými sú poľnohospodárstvo, priemysel, služby a informácie. Slovenská ekonomika je v súčasnosti klasickou industriálnou ekonomikou s nevyprofilovaným informačným sektorom. Je potrebné iniciovať profiláciu informačného sektoru slovenskej ekonomiky a napomôcť jej transformáciu na modernú ekonomiku informačného typu.

Hlavné opatrenia pre dosiahnutie šiesteho strategického cieľa by mali zahŕňať:

- definovanie vzťahu štátu a trhu pri zabezpečovaní podpory informačného sektoru slovenskej ekonomiky,

- úlohu vlády pri iniciovaní, koordinovaní a realizácii programov podpory informačného sektoru slovenskej ekonomiky,
- identifikáciu oblastí záujmu programov podpory informačného sektora slovenskej ekonomiky,
- podpora digitalizácie ekonomických aktivít a elektronického obchodovania,
- podpora novej ekonomiky,
- zabezpečenie a koordinovanie financovania jednotlivých akcií podpory informačného sektora slovenskej ekonomiky,
- reprofiliáciu slovenskej vedy, výskumu, vývoja, školstva a vzdelávania ako významnej súčasti informačného sektora slovenskej ekonomiky.

Vytvorenie informačnej infraštruktúrnej siete

Siedmym strategickým cieľom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku by malo byť vytvorenie moderných informačných infraštruktúrnych sietí. Existencia modernej informačnej infraštruktúry je dnes jednou z hlavných charakteristík ekonomík vyspelých priemyselných štátov. Vytváranie modernej informačnej infraštruktúry je predmetom strategického záujmu vlád všetkých vyspelých krajín sveta. Informačná infraštruktúra má dnes výrazný rozvojový, strategický a reštrukturalizačný charakter. Pre transformáciu na ekonomiku informačného typu znamená informačná infraštruktúra približne to, čo pre vznik industriálnych ekonomík znamenala dopravná infraštruktúra. Informačná infraštruktúra navyše umožňuje transformáciu ekonomík a spoločností do sietí a tiež aj ich globalizáciu a prepojenie so svetom. Vytváranie a modernizácia informačnej infraštruktúry je stále v ohnisku záujmu aj štátov, ktoré už modernou informačnou infraštruktúrou disponujú. USA prijali v decembri roku 1991 zákon na vytvorenie vysokovýkonných výpočtových a komunikačných sietí. Na základe tohoto zákona bola pre ďalších päť rokov uvoľnená suma jednej miliardy dolárov pre výskum gigabitových sietí spájajúcich národné výskumné centrá. Nové dátové superdiaľnice majú znamenať pre americkú globálnu konkurencieschopnosť dnes to, čo pre americkú ekonomiku v šesťdesiatych rokoch znamenal vtedy vybudovaný systém diaľnic. Slovensko v súčasnej dobe disponuje dosť zastaralou telekomunikačnou infraštruktúrou, ktorú je treba čo najskôr nahradiť modernou informačnou infraštruktúrou svetových parametrov.

Dosiahnutie siedmeho strategického cieľa by malo byť zabezpečené :

- vytvorením základnej informačnej infraštruktúrnej siete,
- vládnu podporou projektov a financovania informačnej infraštruktúrnej siete,
- nasmerovaním domáceho a zahraničného kapitálu do oblasti vytvárania a prevádzkovania informačnej infraštruktúrnej siete,
- daňovým zvýhodnením aktivít v oblasti vytvárania a prevádzkovania informačnej infraštruktúrnej siete,
- prepojením domácej informačnej infraštruktúrnej siete na globálne siete,
- zabezpečením kompatibility komunikačných štandardov a zjednotením noriem v oblasti informačnej infraštruktúry so svetom

Participácia na medzinárodných programoch informatizácie

Ôsmym strategickým cieľom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku by mala byť participácia na medzinárodných projektoch a programoch informatizácie a zabezpečenie kompatibility s medzinárodnými informačnými sieťami. Medzinárodné programy informatizácie zaujímavé pre slovenskú ekonomiku sú najmä takéto programy EÚ a G7. Tieto programy sú zväčša financované z prostriedkov Európskych spoločenstiev. Jedným z cieľov vytvárania spoločného trhu Európskych spoločenstiev je aj vytváranie spoločného trhu informačných tovarov a služieb.

Dosiahnutie ôsmeho strategického cieľa by malo byť zabezpečené:

- využitím integračných možností a participácie na európskom trhu informačných tovarov a služieb,
- využitím možností participácie na medzinárodných programoch rozvoja informačných technológií a ich finančnom zabezpečení,
- zabezpečením kompatibility s medzinárodnými najmä európskymi informačnými sieťami.

Participácia na globálnej sieti informačných superdiaľníc

Deviatym strategickým cieľom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku by mala byť participácia na globálnej sieti informačných superdiaľníc. V súčasnej dobe sme svedkami vzniku globálnej siete informačných superdiaľníc, ktorá vzniká

postupným prepájaním doteraz existujúcich jednotlivých sietí navzájom a najmä celosvetovým rozšírením globálnej pavučiny Internetu. Tak ako sa stáva čoraz jasnejším smerovanie telekomunikačnej revolúcie, vývoj smeruje k vytváraniu globálnej telekomunikačnej siete sietí, ktorá umožní komukoľvek kdekoľvek na svete spojiť sa s kýmkoľvek iným. Táto digitálna pavučina sietí umožní jednotlivcom komunikovať s kýmkoľvek kdekoľvek na planéte v reálnom čase a zmení tak spôsoby práce, spôsoby hry, spôsoby pohybu a cesty vnímania spoluobčanov a spolukomunikujúcich z globálnej siete. Koncom dvadsiateho storočia sa tak stáva realitou globálna dedina spojená dohromady informačnou technológiou, tak ako to už v roku 1965 vypozeroval kanadský sociológ Marshall McLuhan. Vytváranie globálnej siete informačných superdial'níc bolo hlavnou témou Bruselského summitu krajín G7, ktorý sa konal v roku 1995 a ktorý bol venovaný celosvetovému prechodu k informačnej spoločnosti. Vytvorenie celosvetovej siete informačných superdial'níc alebo tiež celosvetovej informačnej siete sietí má umožniť každej krajine zapojiť sa do vznikajúcej informačnej spoločnosti a participovať na jej výhodách, možnostiach a príležitostiach. Slovensko v súčasnej dobe participuje na vytvárajúcich sa globálnych informačných sieťach najmä prostredníctvom využívania Internetu. Táto participácia je však výrazne limitovaná predovšetkým zastaralými a v súčasnej dobe nevyhovujúcimi informačnými a telekomunikačnými sieťami.

Dosiahnutie deviateho strategického cieľa by malo byť zabezpečené:

- zaradením vytvorenia modernej informačnej a telekomunikačnej siete medzi hospodárske a spoločenské priority,
- vytvorením informačných a telekomunikačných sietí umožňujúcich integráciu a napojenie sa na globálnu sieť informačných superdial'níc,

Participácia na vytvárajúcej sa globálnej informačnej spoločnosti

Desiatym strategickým cieľom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku by mala byť participácia na vytvárajúcej sa globálnej informačnej spoločnosti. Realita vznikajúcej globálnej informačnej spoločnosti bola prvý krát deklarovaná v roku 1995 na Bruselskom summite krajín G7 venovanom informačnej spoločnosti. Informačná spoločnosť, ktorá bola dovtedy považovaná za víziu, sa tak stala predmetom záujmu reálnej politiky. Účastníci summitu vyzvali vlády krajín G7, aby otvorili svoje trhy tak, aby

informačná technológia a informačné a poznatkové zdroje boli prístupné každej krajine, a ostatné krajiny vyzvali k umožneniu voľnej súťaže a tiež k otvoreniu trhov. Jedným zo záverov summitu bolo aj konštatovanie, že krajiny, ktoré neumožnia voľnú súťaž a neotvoria svoje trhy, budú v najbližšom čase prežívať informačné utrpenie, ktoré sa môže premietnuť do ich hospodárskej, spoločenskej a politickej nestability. Vznik globálnej informačnej spoločnosti je spojený najmä so vznikom globálnej pavučiny informačných superdiaľníc a tiež so vznikom globálneho svetového trhu a svetovej ekonomiky a dotváraním organizačnej a riadiacej štruktúry svetovej ekonomiky. Svetová obchodná organizácia spolu so Svetovou bankou a Medzinárodným menovým fondom vytvárajú v súčasnej dobe akúsi riadiacu štruktúru svetovej ekonomiky, ktorá by mala regulovať globalizačné procesy v smere udržania globálnej ekonomickej a politickej stability. Realita celosvetového prechodu k informačnej spoločnosti a potreba adaptácie na nové reality globálnej ekonomiky znamenajú významnú zmenu ekonomického prostredia pre jednotlivé krajiny. Možnosť participácie na vznikajúcej globálnej informačnej spoločnosti je na Slovensku výrazne limitovaná pretrvávajúcim industriálnym myslením a popieraním reality globálnej informačnej spoločnosti, čo sa prejavuje v najmä u decíznej sféry orientáciou na priority rozvoja industriálneho obdobia a nezaradením problematiky prechodu k informačnej spoločnosti medzi politické, hospodárske a spoločenské priority.

Dosiahnutie desiateho strategického cieľa by malo byť zabezpečené:

- uvedomením si reality vznikajúcej globálnej informačnej spoločnosti,
- identifikáciou možností participácie Slovenska na vznikajúcej globálnej informačnej spoločnosti,
- zaradením prechodu Slovenska k informačnej spoločnosti medzi politické, hospodárske a spoločenské priority,
- participácia na medzinárodných a svetových projektoch, programoch a aktivitách vznikajúcej globálnej informačnej spoločnosti.

Vytváranie nových pracovných miest

Jedenástym strategickým cieľom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku by malo byť vytváranie nových pracovných miest a presun pracovných síl zo sektorov priemyslu a poľnohospodárstva do sektorov informácií a služieb. Informatizácia

ekonomík na základe zavádzania moderných informačných technológií má za následok terciarizáciu a kvarterizáciu informatizovaných ekonomík. Pracovné sily sa presúvajú na jednej strane z výrobného procesu do predvýrobných etáp a na strane druhej sa presúvajú z primárneho a sekundárneho sektora do terciárneho a kvartérneho sektora. Účinok zavádzania informačných technológií sa neprejavuje iba v tom sektore, kde sú zavádzané, ale najmä v sektoroch informácií a služieb. Informačný sektor je čo do rozsahu pracovných síl v súčasnosti najväčším sektorom moderných vyspelých ekonomík. Zavedenie informačných technológií najmä v oblasti výroby v určitom regióne, umožňuje vytváranie pracovných miest v sektore služieb a v informačnom sektore v tom istom regióne, pričom tieto majú priamu nadväznosť na zavádzané technológie a umožňujú ich efektívne využívanie. Redistribúcia pracovných síl medzi sektormi prebieha na regionálnej, štátnej, medzištátnej i globálnej úrovni. V slovenskej ekonomike táto redistribúcia pracovných síl v dôsledku zavádzania informačných technológií nefunguje vzhľadom na nízke vybavenie výroby informačnými technológiami a prevažujúcu mieru industriálnych technológií.

Dosiahnutie jedenásteho strategického cieľa by malo byť zabezpečené:

- technologickou prestavbou slovenského priemyslu a poľnohospodárstva na báze informačných technológií,
- vládny sprostredkovaním nákupu moderných informačných technológií,
- vládnu podporou podnikateľských aktivít v sektoroch služieb a informácií, viazaných na informačné technológie v regióne, kde sú tieto informačné technológie zavádzané,
- vládnu podporou vzdelávacích a rekvalifikačných programov v oblasti informatizácie,
- vládnu podporou redistribúcie pracovných síl medzi sektormi v rámci regiónov a tiež aj medzi regiónmi,
- identifikáciou sociálnych súvislosti redistribúcie pracovných síl medzi jednotlivými sektormi.

Podporné programy v oblasti školstva a vzdelávania

Dvanástym strategickým cieľom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku by mali byť podporné programy v oblasti vzdelávania a školstva. Proces informatizácie so sebou nesie vzrast nárokov na vzdelanie a na rast intelektu na jednej strane, a tiež aj vzrast problémov s uspokojovaním dopytu po kvalifikovanej pracovnej sile na strane

druhej. Vzniká nerovnováha na trhu pracovných síl, na ktorej má nemalý podiel zavádzanie informačných technológií. Následná štrukturálna nezamestnanosť je ťažko riešiteľná bez existencie vzdelávacích programov zameraných na informatizáciu a bez pružného systému školstva a jeho masívnej finančnej podpory. Japonský ekonomický zázrak je v nemalej miere postavený na pružnom vzdelávacom a školskom systéme a obrovských sumách financií smerovaných do tejto oblasti. Všetky národné i medzinárodné programy informatizácie ekonomiky majú ako významnú súčasť podporu rozvoja systémov školstva a vzdelávania pre potreby informatizácie. V podmienkach slovenskej ekonomiky podpora rozvoja systémov školstva a vzdelávania pre potreby informatizácie predstavuje významný predpoklad informatizácie vzhľadom na nízku schopnosť interakcie pracovných síl s informačnými technológiami.

Dvanásť strategický cieľ by sa mal dosiahnuť:

- vládnu podporou vzdelávacích programov v oblasti informatizácie,
- vládnu podporou informatizácie systémov školstva a vzdelávania,
- vytvorením pružného systému školstva schopného reagovať na rastúce požiadavky kvalifikácie v oblasti intelektuálne náročných technológií,
- programami eliminácie znižovania gramotnosti v dôsledku využívania informačných technológií.

Sociálne a ekologické dopady informatizácie

Trinástim strategickým cieľom Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku by mala byť koordinácia a regulovanie sociálnych vplyvov informatizácie a eliminácia negatívnych ekologických a environmentálnych dopadov informačných technológií. Sociálne dopady a vplyvy procesov informatizácie zasahujú celé oblasti života spoločnosti. Človek je nútený meniť svoj životný štýl, svoju vzdelanostnú úroveň, svoj systém hodnôt, adaptovať svoje potreby, zvyšovať svoju fyzickú i psychickú úroveň a adaptabilitu, zlepšovať konkurencieschopnosť. Podobným zmenám je nútený prispôbovať sa človek ako občan i ako pracovná sila. Nútený je prispôbovať sa podnik, obec, región, štát, spoločnosť i celá ľudská civilizácia. Kumulácia adaptačných požiadaviek vyvolaných informačnými technológiami často vyúsťuje do tzv. šoku z budúcnosti, ako nazval Alvin Toffler neschopnosť adaptovať sa na rýchlosť prebiehajúcich zmien. Taktiež

ekologické dôsledky výroby a používania informačných technológií dosahujú často nečakané až hrozivé rozmery. Slovensko práve vstúpilo do obdobia šoku z budúcnosti a rastúca neschopnosť adaptácie občanov Slovenska na rýchlosť prebiehajúcich zmien by mala byť predmetom záujmu vlády, vedenia podnikov, regiónov i samosprávnych organizácií. Takisto potenciálne ekologické a environmentálne škody je možné minimalizovať včasným využitím informácií o takýchto škodách vo vyspelých ekonomikách.

Trinásty strategický cieľ by sa mal dosiahnuť:

- identifikáciou sociálnych vplyvov informatizácie slovenskej ekonomiky,
- vládnu podporou eliminácie negatívnych sociálnych vplyvov informatizácie slovenskej ekonomiky,
- podporou adaptability obyvateľstva Slovenska na vplyvy spôsobené informatizáciou slovenskej ekonomiky,
- identifikáciou a elimináciou negatívnych ekologických a environmentálnych dopadov informačných technológií.

Záver

Realizáciou jednotlivých strategických cieľov Národnej stratégie rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku by sa mali dosiahnuť pozitívne efekty pre slovenskú ekonomiku i spoločnosť. Tieto by spolu vytvorili výsledný pozitívny synergický efekt informatizácie slovenskej ekonomiky a spoločnosti, ktorý by mal zároveň napomôcť úspešnej transformácii slovenskej ekonomiky na modernú konkurencieschopnú ekonomiku, ktorá by bola schopná obstať na globálnom svetovom trhu. Realizáciou tejto stratégie by slovenská spoločnosť nastúpila cestu prechodu na novú trajektóriu civilizačného rozvoja a prechodu od industriálnej spoločnosti k spoločnosti informačnej. Slovenská spoločnosť by tak mohla participovať na výhodách vznikajúcej globálnej informačnej spoločnosti a jej cesta do 21. storočia by bola zároveň cestou modernej, vyspelej a prosperujúcej spoločnosti.